

Rapportage

Vitaliteitsscan Goudse Sportverenigingen 2024

Bram van Pelt
SPORT•GOUDA
Januari 2024

Vitaliteitsscan Goudse Sportverenigingen 2024

	Inhoudsopgave	
1	Inleiding	2
2	De Goudse vitaliteitsscan	
2.1.	De onderzoeksopzet	3
2.2.	Belangrijkste conclusies	4
2.3.	Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies	7
2.4.	Infographic	9
3	De basis op orde	
3.1.	Structuur en beleid	11
3.2.	Vrijwilligers en kader	13
3.3.	Ledenwerving en behoud.....	15
3.4.	Communicatie	16
3.5.	Sfeer en cultuur.....	16
3.6.	Financiën	17
3.7.	Accommodaties.....	20
4	Open en ondernemend	
4.1.	Vernieuwend Sportaanbod	21
4.2.	Maatschappelijke rol	22
4.3.	Gouda Goed Bezig	23
4.4.	Verenigingsondersteuning	23
Bijlage:	Achtergrondinformatie	
	Sportverenigingen in Nederland	24
	De Vitale vereniging.....	24
	Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen	25
	Sportverenigingen in Gouda	25

1. Inleiding

Voor u ligt de 2-meting van de Goudse Vitaliteitsscan voor Sportverenigingen dat om het jaar wordt uitgezet onder de Goudse sportverenigingen. Dit rapport, opgesteld in januari 2024, is een vervolg op de 1-meting uit 2022 en de 0-meting uit 2019. De scan geeft de sportverenigingen inzicht in de huidige situatie en wat kansen en bedreigingen zijn voor de komende jaren. Samen met de resultaten van dit onderzoek helpt het ons om sportvereniging in Gouda (nog) beter en gericht te kunnen ondersteunen.

In de Goudse sportnota 'Sport en Bewegen in Gouda 2022' is opgenomen dat het vitaliseren van de Goudse sportverenigingen één van de opdrachten is van SPORT•GOUDA.

Maar wat is eigenlijk een vitale vereniging en hoe staat het met de vitaliteit van de sportverenigingen in Gouda? In de sportnota is de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren'.

SPORT•GOUDA onderschrijft die keuzevrijheid. Er is echter wel een verschil tussen de sportieve en maatschappelijke rol wat betreft vitaliteit. Om hierin duidelijkheid te verschaffen zijn bij de opzet van dit onderzoek de uitgangspunten van het NOC*NSF gevolgd. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn thema's geformuleerd die bijdragen aan de mogelijkheden van een vereniging om invulling te kunnen geven aan de maatschappelijke rol. Op basis hiervan is aan de vitaliteitsscan vorm en inhoud gegeven. Er is hierbij uitgegaan van de omschrijving van de opdracht in de sportnota:

De vitaliteit van de Goudse sportverenigingen wordt periodiek getoetst door middel van een uniforme vitaliteitsscan. De uitkomsten van deze scan worden gebruikt voor adviezen op maat om verenigingen te versterken en de sportparticipatie, in het bijzonder die van aandachtsgroepen, te vergroten.

Op basis van deze is de scan opgezet met daaraan gekoppeld de volgende drie doelstellingen:

1. Verenigingen inzicht geven in hun vitaliteit.
2. Een stadsbreed overzicht krijgen van de vitaliteit van de verenigingen met als doel ondersteuning doelmatig vorm te geven.
3. Een beeld krijgen waar de kansen voor het vergroten van de maatschappelijke rol voor verenigingen liggen.

In deze rapportage zijn de uitkomsten van de 2-meting uit 2024 opgenomen. In hoofdstuk 2 is de onderzoekopzet uiteengezet, zijn de belangrijkste conclusies en bevindingen opgenomen en wordt inzichtelijk gemaakt welke ondersteuningsacties uit de rapportage gaan volgen. Het wordt afgesloten met een infographic. Hoofdstuk 3 gaat dieper in op de data die naar voren zijn gekomen bij de 'basis op orde' en hoofdstuk 4 over de data van 'open en ondernemend'.

2. De Goudse Vitaliteitsscan

2.1 De onderzoeksopzet

Zoals in de inleiding is aangegeven is de scan in opdracht van de Gemeente Gouda uitgevoerd. De hoofdvraag voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Hoe is het gesteld met de vitaliteit van de Goudse sportverenigingen, en op welke gebieden liggen de kansen voor doelmatige ondersteuning bij de verenigingen?

De scan is zo opgezet dat de data gebruikt kunnen worden bij het geven van antwoorden op de hoofdvraag. Dit om verenigingen, naast het verhogen van de vitaliteit, in staat te stellen om een grotere maatschappelijke rol te kunnen formuleren en na te leven.

Voor de opzet van de scan en het vaststellen van de vragen zijn de uitgangspunten die het NOC*NSF hanteert over de vitaliteit van verenigingen aangehouden. Zo kan er op doeltreffende wijze gegevens uit de scan worden gehaald die een antwoord geven op de 3-ledige doelstelling (zie inleiding).

Voor het onderzoek is gekozen voor de digitale vragenlijst via DataIM (voorheen Data Collect & Advies). Deze vragenlijst is aangekocht door SPORT•GOUDA, wat het mogelijk maakt om het onderzoek periodiek te herhalen. Een bijkomend voordeel hiervan is dat de mogelijkheid ontstond om meer specifieke vragen op te nemen. Voor de bespreking van de resultaten met de verenigingen kan eenvoudig een verslag met de individuele uitkomsten worden gegenereerd. Een nadeel van dit programma is dat alle vragen zelf verwerkt moeten worden, omdat er geen verwerkingsprogramma voor de data bij zat en dat kost tijd en inspanning.

De vragenlijst bestaat uit 65 vragen verdeeld over 12 thema's:

- Algemene gegevens
- Structuur en Beleid
- Vrijwilligers en Kader
- Ledenwerving en Behoud
- Financiën
- Accommodatie
- Communicatie
- Sfeer en Cultuur
- Vernieuwend Sportaanbod
- Maatschappelijke Rol
- Gouda Goed Bezig
- Verenigingsondersteuning

Deze thema's zijn benoemd in het plan van aanpak van verenigingsondersteuning bij SPORT•GOUDA en sluiten aan bij het Leefstijlakkoord, de Gouda Goed Bezig aanpak en het Gouds Sociaal Domein.

Voor dit onderzoek hebben 60 verenigingen een uitnodiging gehad. Na een eerste uitnodiging op 28 november 2023 is er op 7 en 18 december een herinnering gestuurd. Daarna zijn er een aantal verenigingen direct benaderd om alsnog de scan in te vullen. 24 december 2023 is de reactietermijn gesloten.

In totaal hebben 35 sportaanbieders de vragenlijst behorende bij de vitaliteitsscan ingevuld, een respons van 58 procent. Het ging om 35 Goudse Sportaanbieders met in totaal rond de 10.000 spelende leden, 2.200 niet spelende leden en 800 donateurs.

Het merendeel van de respondenten biedt sportactiviteiten aan in de wijken Bloemendaal (43%) en Goverwelle (26%).

2.2 Belangrijkste conclusies

In totaal hebben 35 Goudse sportaanbieders met in totaal rond de 10.000 spelende leden, 2.200 niet spelende leden en 800 donateurs de vitaliteitsscan ingevuld, een respons van 58%.

Na verwerking van de data zijn vier hoofconclusies te trekken:

- 1/3 van de verenigingen ervaart een daling van het aantal leden, een toename van 10% ten opzichte van 2 jaar geleden.
- Er zijn vrijwel geen verenigingen met grote financiële zorgen. Uitdagingen liggen bij het verhogen van inkomsten. Het merendeel van de verenigingen geeft aan dat de energiecrisis invloed heeft op de financiële situatie. Echter is voldoende (financiële)steun ervaren om het hoofd boven water te houden.
- Verenigingen hebben de 'basis' behoorlijk op orde. Binnen de vereniging is aanzienlijk meer aandacht voor het begeleiden van trainers ten opzichte van de vorige scan. Er zijn een aantal overkoepelende uitdagingen te benoemen. Deze liggen vooral op beleidsniveau, het versterken van de bestuurlijke kracht, het structureel werven en behouden van voldoende vrijwilligers & kader en het optimaliseren van de accommodatie.
- De uitdagingen voor verenigingen om 'open en ondernemende' doelstellingen te formuleren en na te leven zijn een stuk groter. Er is een aantal verenigingen, vooral met een hoge organisatiegraad, die hierin succesvol is. Het is niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken.

Een scan als deze heeft pas waarde indien er voldoende respons is. De respons van dit onderzoek is uitgekomen op 58%. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke gemiddelde respons van vitaliteitsscans en verenigingsmonitors die door DataIM en het Mulier Instituut zijn uitgevoerd.

2.2.1 Invloed energiecrisis

70% van de respondenten geeft aan dat de energiecrisis invloed heeft op de financiële situatie van de vereniging. Daartegenover geeft maar 15% van de respondenten aan de financiële situatie de komende 2 jaar somber in te zien. Slechts 12% van de respondenten geeft aan niet voldoende ondersteuning te hebben gekregen rondom de energiecrisis. En 9% van de respondenten vinden de financiële ondersteuning onvoldoende toegankelijk.

Wat betreft de financiële situatie van de vereniging heeft de energiecrisis met name invloed gehad op de maandelijkse kosten. Diverse voorzorgsmaatregelen zijn genomen om deze kostenpost tot een minimum te beperken.

2.2.2 Basis op orde

Uit de data blijkt dat de verenigingen over het algemeen de basis redelijk op orde hebben. Er geven weinig verenigingen aan grote financiële uitdagingen te hebben en de organisatiegraad is ook behoorlijk.

Wel zijn er binnen de 'basis op orde' een aantal uitdagingen en problemen te benoemen. Meerdere verenigingen geven aan extra aandacht te willen besteden aan het structureel werven en behouden van vrijwilligers en kader om hiermee de vitaliteit van de vereniging te verhogen. Andere uitdagingen liggen op beleidsniveau, het verhogen van de inkomsten en het optimaliseren van de accommodaties.

Structuur en beleid

- 62% van de verenigingen heeft een beleidsplan. Hiervan is de helft (48%) opgesteld voor 2020. 43% van de beleidsplannen is meerjarig en 33% heeft een looptijd van 4 jaar.
- Ten opzichte van de 1-meting in 2022 is het bestuur van de Goudse sportvereniging minder goed bezet. Waar in 2022 40% van de verenigingen vacatures in het bestuur open had staan is dit nu gestegen naar 53%.

Vrijwilligers en kader

- Verenigingen ervaren vrijwilligersproblematiek. 53% van de verenigingen heeft vacatures in het bestuur en krijgt 85% de vacatures rondom vrijwilligers en kader niet op adequate wijze vervuld. Eén van de oorzaken hiervoor kan zijn dat maar liefst 59% geen vrijwilligersbeleid heeft. Meerdere verenigingen geven aan in 2024 een vrijwilligersbeleid te ontwikkelen.
- 59% van de verenigingen geven aan voldoende technisch kader (trainers, coaches e.d.) te hebben. Dit is 9% meer ten opzichte van 2022. Daarnaast is er binnen de vereniging veel meer aandacht voor het begeleiden van trainers. Waar in 2022 60% van de verenigingen hier aandacht voor had. Heeft nu 76% van de verenigingen aandacht voor het begeleiden van trainers.

Ledenwerving en Behoud

- 33% van de verenigingen ervaart een daling van het aantal leden, een toename van 10% ten opzichte van 2 jaar geleden;
- 79% van de verenigingen geeft aan te willen groeien in leden. Sommige verenigingen hebben een ledenstop, omdat er op de accommodatie geen ruimte meer is. Van deze groep geeft 9% aan een ledenstop te hebben en 26% heeft voor sommige leeftijdsgroepen of takken van sport een wachtlijst. In 2022 had 13% van de verenigingen een wachtlijst.
- Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (85%), sportkennismakingslessen (56%) en social media (65%);
- 55% van de verenigingen maakt voor Goudse minima gebruik van het Kind Pakket en 36% van de verenigingen maakt gebruik van het Volwassenenfonds. Voor verenigingen zijn dit potentiële leden.

Communicatie

- 15% van de verenigingen heeft een vastgelegd communicatieplan, 19% minder dan in 2022. 64% heeft dat helemaal niet en 21% deels;
- De verenigingen informeren leden met namen via de website (91%), e-mail (76%), social media (73%) en (digitale)nieuwsbrief (67%). Daarnaast geeft 52% aan een eigen app te gebruiken om leden te informeren. Dit gebruikte in 2022 maar 34% van de verenigingen.
- 70% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 27% geeft aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 3% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA.
- 70% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met andere verenigingen. De rest (30%) geeft aan in dien nodig deels goed contact te hebben met andere verenigingen.

Sfeer en Cultuur

- 55% van de leden voelen zich betrokken en de overige 45% voelt zich deels betrokken bij de vereniging. In 2022 vond 72% van de respondenten dat leden betrokken waren bij de vereniging en 28% deels betrokken.
- 79% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben. 2 jaar geleden had 50% van de verenigingen een vertrouwenspersoon.

- 79% heeft gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag. 9% denkt in de komende 2 jaar gedragsregels op te stellen. 12% heeft geen gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag.
- 61% maakt gebruik van de regeling gratis VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). 15% wellicht in de komende 2 jaar. 24% van de verenigingen maakt hier niet gebruik van.

Financiën

- 70% van de respondenten geeft aan dat de energiecrisis invloed heeft op de financiële situatie van de vereniging. Daartegenover geeft maar 15% van de respondenten aan de financiële situatie de komende 2 jaar somber in te zien. 12% van de respondenten geeft aan niet voldoende ondersteuning te hebben gekregen rondom de energiecrisis. En 9% van de respondenten vinden de financiële ondersteuning onvoldoende toegankelijk.
- Financieel zien weinig verenigingen echt grootschalige problemen op zich af komen; 55% is neutraal over de financiële situatie voor de komende 2 jaar. 30% ziet de toekomst zelfs zonnig of meer dan zonnig in;
- 88% van de verenigingen hebben een gezonde financiële huishouding. 9% geeft aan deels een gezonde financiële huishouding te hebben. 3% geeft aan geen gezonde financiële huishouding te hebben.
- Maar 21% van de verenigingen is tevreden over het aantal sponsors. Aan de andere kant wordt veel meer gebruik gemaakt van subsidies, fondsen en projecten (70%) ten opzichte van 47% in 2022;
- Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (82%) verhoogd. In 2022 was dit maar bij 40% van de respondenten.;

Accommodatie

- Binnen de accommodaties zijn de problemen divers. Er is hierbij geen overkoepelende problematiek te benoemen. Hier komen we later in het rapport op terug.
- 55% van de verenigingen vindt de accommodatie volledig toegankelijk voor iedereen (denk hierbij ook aan minder valide). Voor 30% deels en bij 12% niet toegankelijk.
- Het aantal velden, banen of het aantal beschikbare uren voldoet bij 61% aan de behoefte van de vereniging. Voor 24% deels en 9% voldoet de behoefte van de vereniging niet.
- Daarnaast is gevraagd of de vereniging behoefte heeft aan ondersteuning bij het verduurzamen van de sportaccommodatie. 39% van de verenigingen heeft hier behoefte aan. Het gaat hier met name om de financiële mogelijkheden om te verduurzamen. 24% geeft aan geen ondersteuningsbehoefte te hebben. Voor 36% van de verenigingen is het niet van toepassing.

Verenigingsondersteuning

- De respondenten is gevraagd welke behoefte er is aan verenigingsondersteuning. Paragraaf 4.5 'Verenigingsondersteuning' geeft een overzicht;
- 52% van de verenigingen bekent met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Portal vanuit het NOC*NSF Sportakkoord.

2.2.3 Open en ondernemend

Het aantal verenigingen, dat open en ondernemend is (of dat kan of wil) is relatief laag. Er zijn een paar sterke vitale verenigingen die betrokken en ondernemend actief zijn en de maatschappelijke rol hebben geborgd. Wel is er een aantal, dat al aanbod voor specifieke doelgroepen heeft zoals zitvolleybal, veteranenvoetbal en rolstoelbasketbal. Daarnaast is er een aantal verenigingen actief in de wijk met clinics voor kansarme jongeren en statushouders, wikevenementen en zomeractiviteiten.

Het is niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken.

Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams en de sportmakelaars/buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders. Het is hierbij de taak van SPORT•GOUDA om potentiële samenwerkingspartners helder aan te geven wat de meerwaarde is van de samenwerking.

Vernieuwend Sportaanbod

- Bij diverse verenigingen (64%) is een speciaal aanbod voor ouderen (55+), dit is een toename van 30% ten opzichte van 2022. 12% heeft interesse om speciaal aanbod hiervoor te ontwikkelen;
- Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (24%), mentale beperking (18%) en lichamelijke beperking (21%). Voor statushouders heeft 18% een speciaal aanbod. 6% van de verenigingen heeft speciaal aanbod voor dak- en thuislozen. 6% geeft aan hier interesse in te hebben. Uitgangspunt hierbij is: 'Gewoon als het kan en bijzonder als het moet'. Ten opzichte van de 1-meting in 2022 zien we bij alle bovenstaande doelgroepen een kleine toename in speciaal sportaanbod.

Maatschappelijke Rol

- 30% van de verenigingen is actief in de wijk met maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's. Daarnaast heeft 15% interesse om maatschappelijk actief in de wijk te worden;
- Er worden 2 belangrijke redenen gegeven om niet actief te zijn. Enerzijds het ontbreken van een eigen locatie en anderzijds geen onwenselijke druk op het vrijwilligersbestand.

Bij verenigingen die hebben aangegeven niet actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein wordt dit meegenomen als bespreekpunt in de individuele gesprekken.

Gouda Goed Bezig

Binnen de drie pijlers van Gouda Goed Bezig zijn verenigingen vooral actief op het gebied van het rookvrij maken van de accommodaties en verantwoord omgaan met alcoholbeleid. In mindere mate is er aandacht voor het gezonder maken van het aanbod in de kantine. Wel neemt aandacht hiervoor steeds meer toe. Meenemen en ondersteunen van verenigingen die hier werk van maken is daarom blijvend nodig. De Gouda Goed Bezig regisseur (JOGG) is hier volop mee aan de slag.

- 76% van de verenigingen is aan de slag met rookvrije sportaccommodatie en 6% gaat hier de komende 2 jaar mee aan de slag. 9% heeft geen rookvrije sportaccommodatie en voor 9% is het niet van toepassing;
- 70% van de verenigingen heeft een verantwoord omgaan met alcoholbeleid en 6% gaat hier de komende 2 jaar mee aan de slag. 3% heeft geen beleid hierop en voor 21% is het niet van toepassing;
- 30% van de verenigingen heeft een gezonder aanbod in de kantine en 21% is van plan om de komende 2 jaar dit aan te pakken. 30% heeft geen gezonde(re) kantine en voor 18% is het niet van toepassing;

2.3 Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies

De bevindingen en conclusies van de scan zijn vertaald naar de uitgangspunten voor de verenigingsondersteuning van SPORT•GOUDA voor 2024.

Samen met de gemeente en het maatschappelijk middenveld gaat SPORT•GOUDA als regievoerder de verenigingen ondersteunen vitaler te worden. Daarnaast worden verenigingen, nog meer gestimuleerd en uitgedaagd om 'open en ondernemend' te worden.

Met de verenigingen die dit hebben aangegeven (66%) worden individuele gesprekken gehouden waarbij de antwoorden van de scan besproken worden. Uitgangspunt hierbij is tot concrete acties te komen. Op deze manier wordt ondersteuning op maat geboden.

Vanuit SPORT•GOUDA worden de verenigingen hierbij ondersteund vanuit 5 programmalijnen:

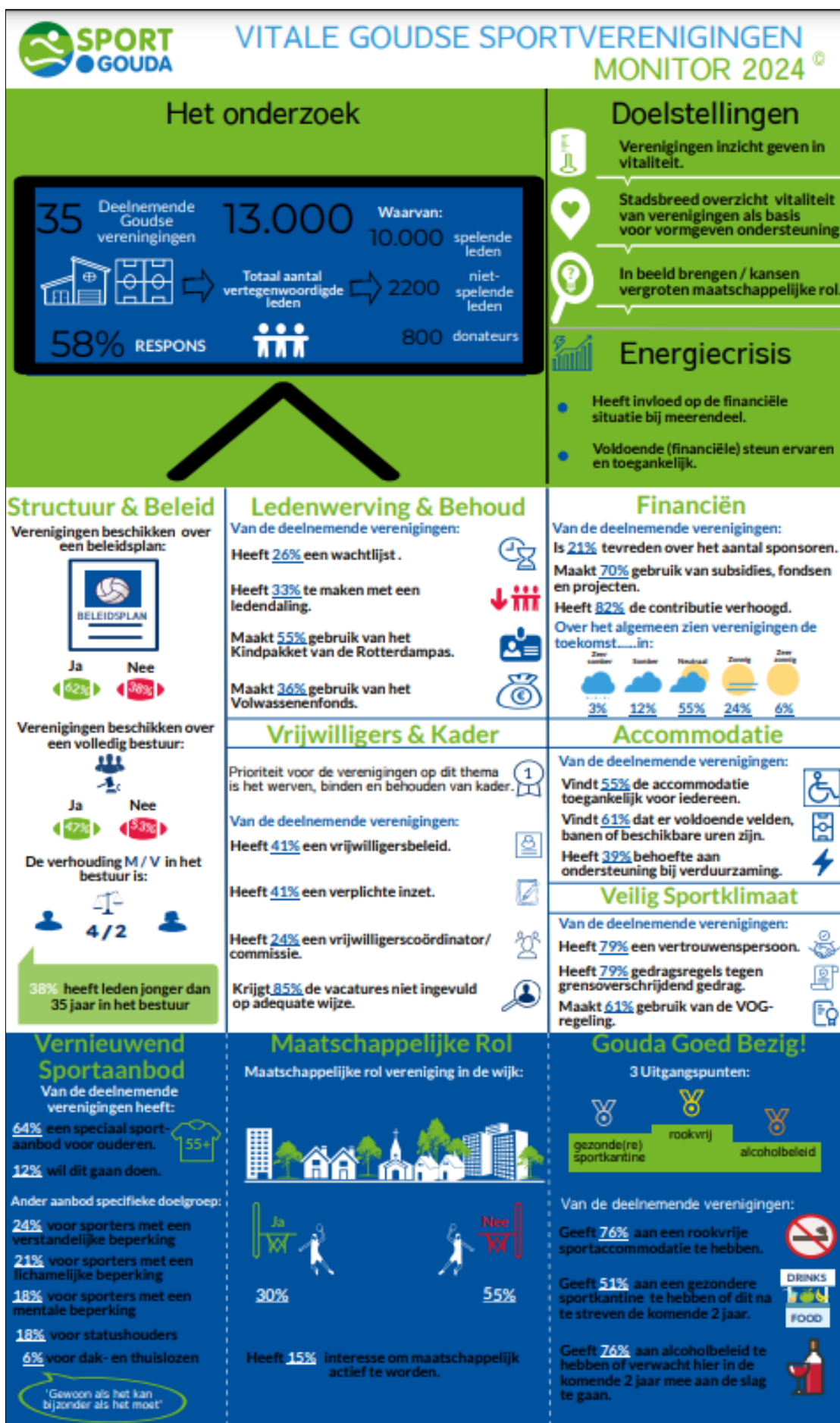
1. Basis op orde
2. Verbinding intern/extern sportvereniging
3. Maatschappelijke rol en verduurzaming
4. Subsidieregeling en financiering
5. Kennisplatform en communicatie

Op basis van de uitkomsten van de scan zullen de volgende maatregelen worden ingezet:

	Wat gaan we doen	Doelstelling
1. Basis op orde		
1	Versterken verenigingen door de uitkomsten van de scan te bespreken en vervolgfafspraken maken voor ondersteuning	Het verhogen van de vitaliteit van de Verenigingen, op basis van de vitaliteitsscan
2	Aanpakken uitdagingen die verenigingen sterker maken d.m.v. specifieke begeleiding	Verbetering vitaliteit verenigingen door verenigingsbegeleiding
3	Versterken bestuurlijke kracht	Meer en beter toegeruste bestuurders
4	Actief aan de slag met Clubkadercoaching	Versterken clubkader door coaching 'on the job' volgens clubkadermethode
5	De inclusieve sportaanbieder	De sportaanbieder toegankelijk maken voor iedereen
6	Inzet Services Sportlijn via Portal NOC*NSF	Effectieve inzet beschikbare Services Sportlijn via Portal NOC*NSF
7	Actieplan Veilig Sportklimaat: De 4 Basiseisen van Sociale Veiligheid in de Sport	Actieplan Veilig Sportklimaat. Met i.i.g. aandacht voor: VOG, vertrouwenscontactpersoon, gedragscode sport, aanbod cursus of E-learning
2. Verbinding intern/extern sportvereniging		
8	Versterken Sportloket (één-ingangsprincipe clubondersteuning)	Opzetten Sportloket en convenant sluiten met samenwerkingspartners
9	Verbinding bedrijven en maatschappelijke organisaties	Samenwerking tot stand brengen met diverse partijen
10	Samenwerking NOC*NSF, POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders), bonden, verenigingen	Verenigingen versterken door te verbinden met NOC*NSF, POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders), bonden en andere verenigingen
11	Verbinding met Onderwijs de Brede School	Samen optrekken met de Brede School om jeugd te laten bewegen d.m.v. de vitale sportaanbieder (o.a. sportcampus en schooltoernooien)

3. Maatschappelijke Rol en verduurzaming		
12	Aantal verenigingen die hun maatschappelijke rol vorm geven vergroten	Verenigingen begeleiden bij invullen maatschappelijk rol
13	Duurzaamheidsmaatregelen binnen sportverenigingen tot stand brengen.	Sportverenigingen worden actief betrokken c.q. ondersteund bij verduurzaming.
14	Verenigingen actief aan de slag laten gaan met de Gezonde sportkantine.	In Gouda zijn er in 2024 4 nieuwe gezonde sportkantines.
15	Verenigingen enthousiasmeren voor het voeren van een rookvrij sportterrein.	In Gouda is in 2024 85% van de sportaccommodaties rookvrij.
16	De Vitale Sportaanbieder heeft een Verantwoord omgaan met alcoholbeleid	In Gouda heeft in 2024 85% van de verenigingen een verantwoord omgaan met alcohol beleid.
4. Subsidieregeling en Financiering		
17	Adviseren in subsidiemogelijkheden en financiering	(Pro)actief adviseren van verenigingen bij subsidiemogelijkheden en financiering
18	Het Kindpakket en het Volwassenenfonds voor minima wordt breed onder de aandacht gebracht bij verenigingen.	Het aantal verenigingen dat zich aansluit bij het Kindpakket en het Volwassenenfonds verhogen.
5. Kennisplatform Communicatie		
19	Verenigingsnieuwsbrieven	Delen van relevante informatie richting verenigingen
20	Organiseren interactieve Sportcafés	Verspreiden kennis van interessante thema-avonden waaronder over het binden en behouden van leden, vrijwilligers en kader
21	Goudse Sportontmoeting	Organisatie Goudse Sportontmoeting voor doelgroep/stakeholders Bewegen & Leefstijl breed met workshops, discussiepanels, presentaties etc.

2.4 Infographic

3. De basis op orde

Bij het verwerken van de gegevens kan geconcludeerd worden dat verreweg de meeste verenigingen die de scan hebben ingevuld de basis goed op orde hebben. Per thema zijn diverse vragen gesteld waaruit deze conclusie getrokken kan worden. Om inzicht te geven in de cijfers achter de conclusies, worden hier de thema's uiteengezet.

3.1 Structuur en beleid

Een beleidsplan geeft verenigingen houvast voor het maken van de juiste keuzes; 62% van de verenigingen heeft een beleidsplan. Hiervan is de helft (48%) opgesteld voor 2020. 43% van de beleidsplannen is meerjarig en 33% heeft een looptijd van 4 jaar. Er zijn diverse verenigingen aan de slag of willen hier stappen in zetten met de opzet van een beleidsplan. Dit betreft niet alleen de 38% die nog geen beleidsplan heeft. Ook verenigingen die al wel een beleidsplan hebben stellen dit bij of maken een nieuw plan.

In de beleidsplannen is met name aandacht voor de thema's op het gebied van 'de basis op orde'. Denk hierbij aan ledenwerving en -behoud (95%), vrijwilligers en kader (95%), sfeer en cultuur (95%), communicatie (90%) en financiën (90%).

Opvallend ten opzichte van de 1-meting in 2022 is de toename van aandacht voor vrijwilligers en kader in de beleidsplannen. In 2022 stond dit thema in 78% van de beleidsplannen. Nu krijgt het thema vrijwilligers en kader in 95% van de beleidsplannen aandacht.

Het thema Veilig Sportklimaat komt in 71% van de beleidsplannen voor. Het thema Diversiteit en Inclusie komt in 57% van de beleidsplannen voor. Terwijl in 2022 het thema Veilig Sportklimaat en Inclusie nog voor 89% in de beleidsplannen voor kwam. Het thema 'Vergroten maatschappelijke rol' is in 43% van de beleidsplannen opgenomen. In 2022 stond dit thema nog in 72% van de beleidsplannen. Het thema 'Vernieuwend Sportaanbod' heeft ten opzichte van 2022 veel minder aandacht in de beleidsplannen. Waar in 2022 dit thema in 61% van de beleidsplannen voor kwam is dit nu in 29% van de beleidsplannen.

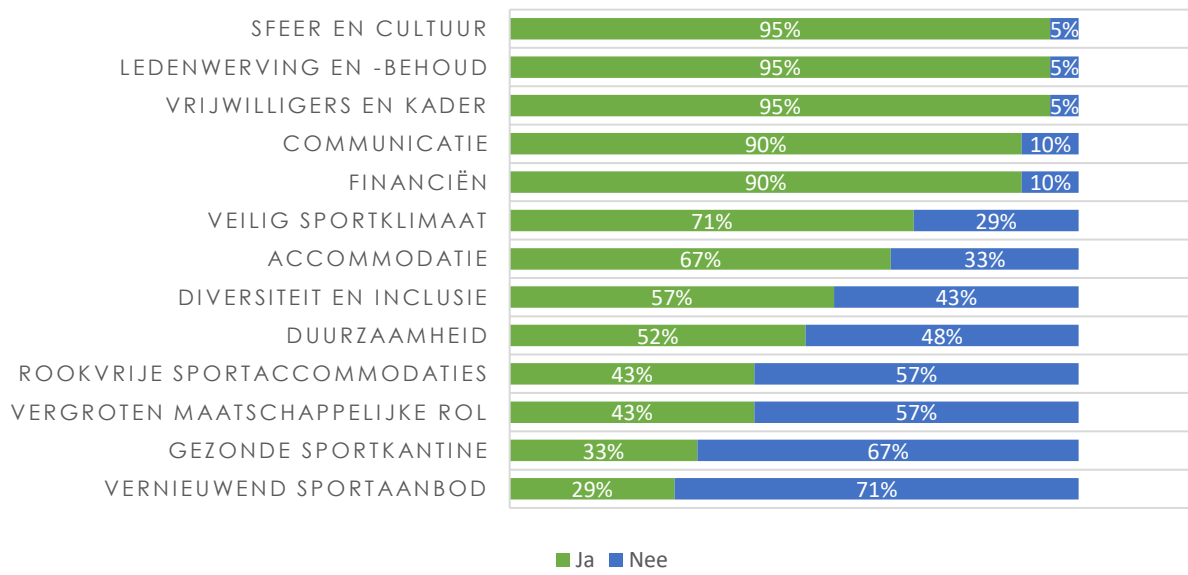
Ten opzichte van de 1-meting in 2022 is het bestuur van de Goudse sportvereniging minder goed bezet. Waar in 2022 40% van de verenigingen vacatures in het bestuur open had staan is dit nu 53%. Secretaris, penningmeester en algemeen bestuurslid zijn de meest genoemde vacatures.

Het aantal verenigingsbesturen met leden jonger dan 35 jaar (38%) is ten opzichte van 2022 5% gedaald. Daarnaast bestaat onder de respondenten een verenigingsbestuur in verhouding uit 4 mannen en 2 vrouwen. In 2022 was deze verhouding 5 mannen en 3 vrouwen. Deze verhoudingen zijn belangrijk voor de diversiteit en juiste afspiegeling van de leden in het bestuur.

74% van de respondenten is voorbereid op de per 1 juli 2021 ingetreden nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Deze wet is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Er zijn regels opgesteld over taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid. Maar liefst 94% van de verenigingen voldoet aan de privacywetgeving AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

De onderstaande tabel geeft weer wat de scores zijn op de verschillende thema's van verenigingen die een beleidsplan hebben.

IS ER AANDACHT VOOR DE VOLGENDE ONDERDELEN IN DIT PLAN:

3.2 Vrijwilligers en kader

Bij dit thema is het werven, binden en behouden van kader het meest genoemd. Des te opvallender is dat net als in 2022 het borgen in de visie en structuur van het werven, binden en behouden van vrijwilligers matig is verzorgd. Zo heeft 41% een vastgesteld vrijwilligersbeleid en 65% heeft geen vrijwilligerscoördinator of -commissie.

Dit ondanks dat 85% van de verenigingen in onvoldoende mate vacatures adequaat en naar tevredenheid ingevuld krijgt en 68% niet goed gestructureerd werft en behoudt.

38% van de verenigingen geven aan voldoende niet-technisch kader (bestuur-, commissieleden e.d.) te hebben. Dit is 10% minder ten opzichte van 2022.

59% van de verenigingen geven aan voldoende technisch kader (trainers, coaches e.d.) te hebben. Dit is 9% meer ten opzichte van 2022. Daarnaast is er binnen de vereniging veel meer aandacht voor het begeleiden van trainers. Waar in 2022 60% van de verenigingen hier aandacht voor had. Heeft nu 76% van de verenigingen aandacht voor het begeleiden van trainers.

De meerderheid van de verenigingen geeft aan dat meer betaalde functies niet de oplossing voor het probleem is. Voornaamste reden hiervoor is dat een vereniging een vereniging door en voor vrijwilligers moet blijven. Toch blijkt uit landelijke gegevens dat (tijdelijke) inzet van professionals met verenigingsmanagement taken wel een structurele verbetering tot stand kan brengen. Daarnaast kan het VIP (Vrijwilligers Informatie Punt) van de gemeente Gouda van betekenis zijn. Enerzijds door deskundigheidsbevordering en anderzijds door in samenwerking met o.a. de jobcoaches de afstand van langdurig werklozen tot het doen van vrijwilligerswerk te verkleinen. Dan is afstemming op beleidsniveau wel noodzakelijk. Meerdere verenigingen geven aan in 2024 een vrijwilligersbeleid te ontwikkelen.

Een aantal verenigingen kent een 'verplichte inzet' voor haar leden. Het gaat hierbij om 41%. Dit is een stijging van 21% ten opzichte van de scan uit 2022. De uitgangspunten hiervan zijn divers:

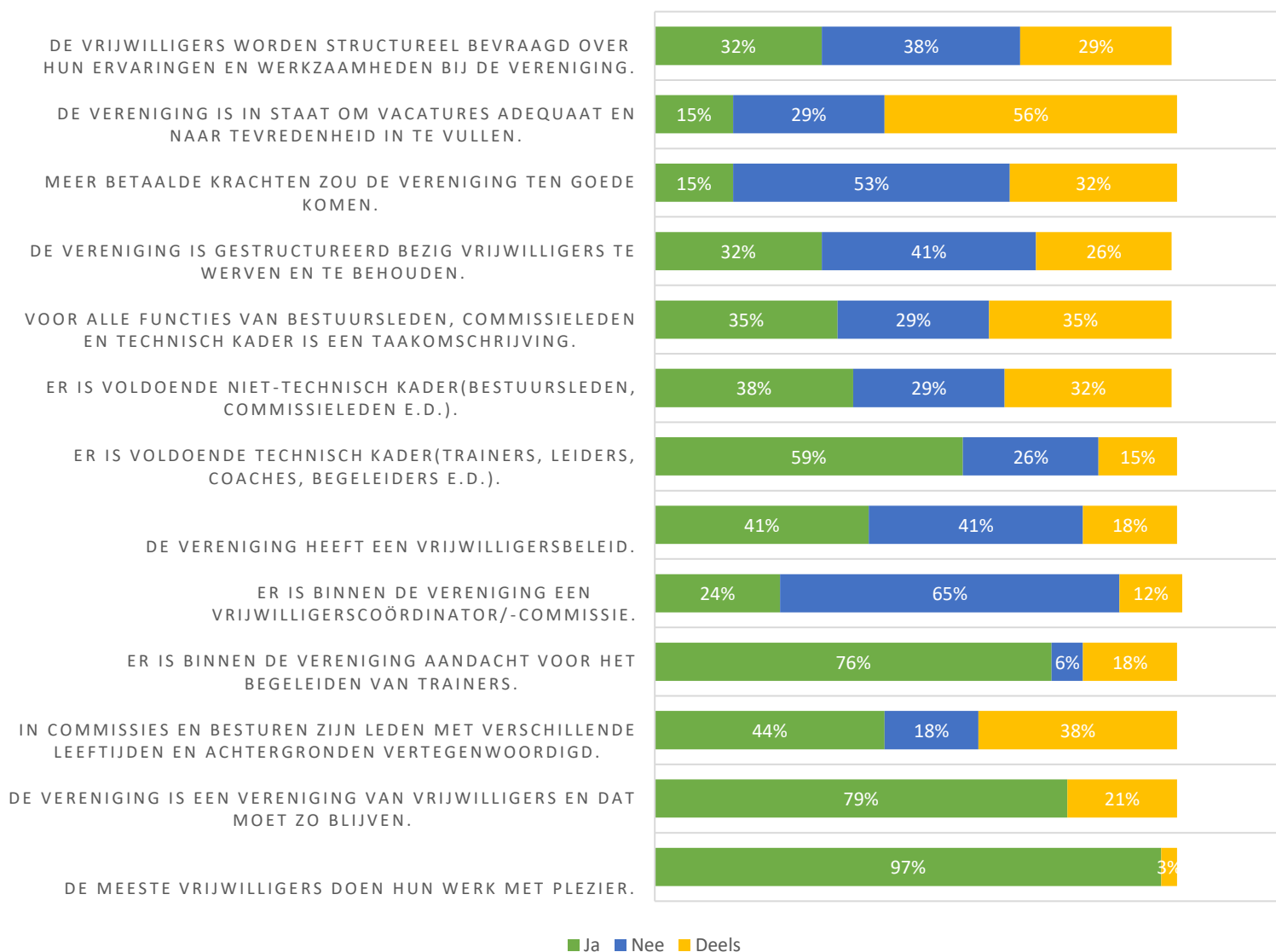
- Minimaal 20 uur vrijwilligerswerk per jaar door leden of ouders van jeugdleden;
- Een aantal keer per jaar bardienst draaien of een taak bij wedstrijddagen, wanneer je niet in een commissie actief bent;
- Verplichting van 2 vrijwilligersdiensten van 4 uur per seizoen voor ouders en spelers. Daarnaast vraag om extra contributie (100 euro) begin seizoen. Bij juiste invulling diensten geld terug bij einde lidmaatschap. Bij niet vervullen 'boete' van 50 euro per keer.

Ongeveer de helft van de verenigingen heeft betaalde functies. Maar liefst 80% hiervan betaalt (hoofd)trainers. Andere posities waarbij een vergoeding betaald wordt zijn barmedewerkers, verenigingsmanagers, medewerkers beheer en onderhoud en hoofd jeugdopleiding.

Een andere manier om aan kader te komen is door het aanbieden van stageplaatsen. Van alle verenigingen in Gouda is 47% een erkend leerbedrijf voor stageplaatsen. Dit is een toename van 14% ten opzichte van 2022. Het aanbieden van stageplaatsen wordt vooral ingezet op sport specifieke taken, zoals trainingen. Bij een enkele vereniging kunnen stagiaires breder ingezet worden zoals in de kantine of voor een bedrijfskundig onderzoek.

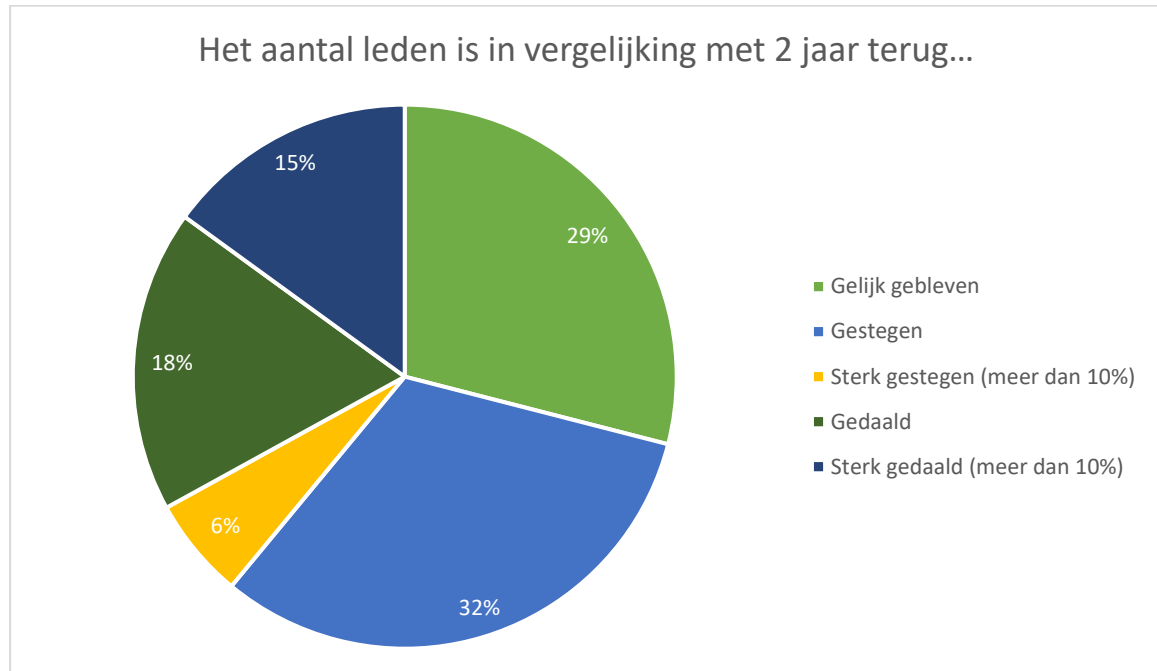
Vrijwilligers werven en behouden is een belangrijk aandachtspunt voor veel verenigingen. De bevindingen uit het onderzoek:

VRIJWILLIGERS & KADER

3.3 Ledenwerving en behoud

De afgelopen twee jaar zijn diverse ontwikkelingen zichtbaar op het gebied van de ledenaantallen. Bij 29% van de verenigingen is het ledenaantal gelijk gebleven. Maar liefst bij 38% van de verenigingen is het ledenaantal gestegen. 33% ervaart een daling van het aantal leden. Ten opzichte van 2022 bleek 23% van de verenigingen een daling te ervaren van het aantal leden.

De belangrijkste redenen van dalende ledenaantallen zijn:

- Naweeën coronacrisis;
- Toename keuze sportaanbod;
- Te kort aan vrijwilligers;
- Fysieke ongemakken, leeftijd.

Bij de stijgers zijn de voornaamste redenen:

- Populariteit en actieve promotie;
- Open na coronacrisis;
- Uitbreiding aanbod;
- Kwaliteit aanbod.

79% van de verenigingen geeft aan te willen groeien in leden. Sommige verenigingen hebben een ledenstop, omdat er op de accommodatie geen ruimte meer is. Van deze groep geeft 9% aan een ledenstop te hebben en 26% heeft voor sommige leeftijdsgroepen of takken van sport een wachtlijst. In 2022 had 13% van de verenigingen een wachtlijst.

Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (85%) en social media (65%). Populair als ledenwerfactiviteit zijn de sportkennismakingslessen in samenwerking met de Brede School en SPORT•GOUDA. 56% geeft aan nieuwe leden te werven via deze sportkennismakingslessen. Daarnaast wordt het aanbieden van vriendjesdagen, open dagen, mond-op-mond reclame en flyeracties vaker genoemd voor ledenwerving. Ledenwerfacties worden vaker effectief ingezet bij jeugdleden dan bij seniorenleden volgens de respondenten.

De meerderheid van de verenigingen (79%) besteed aandacht aan een lid indien die zijn of haar lidmaatschap opzegt. Meestal gebeurt dit per e-mail (63%) of telefoon (37%). Ook zijn er verenigingen die een exitgesprek voeren (30%).

De Rotterdamdampas, die door middel van het Kindpakket, sporten voor kinderen van minima mogelijk maakt, wordt goed ingezet. Meer dan de helft van de verenigingen (55%) heeft zich hiervoor aangemeld. Sinds 1 januari 2021 is de gemeente Gouda aangesloten bij het landelijke Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Goudse minima kunnen via het Volwassenenfonds de contributie bij een sportvereniging vergoed krijgen tot een maximum van € 250,- per 12 maanden. 36% van de verenigingen geven aan hier gebruik van te maken.

3.4 Communicatie

De meerderheid van alle verenigingen geeft aan dat de communicatie op verschillende niveaus binnen de vereniging naar tevredenheid verloopt. Wel heeft maar 15% een vastgelegd communicatieplan, 19% minder dan in 2022. 64% van de verenigingen heeft dat helemaal niet en 21% deels.

70% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. Daarnaast geeft 27% aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 3% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA.

70% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met andere verenigingen. De rest (30%) geeft aan in dien nodig deels goed contact te hebben met andere verenigingen.

73% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met de bond, 18% deels goed contact te hebben en 9% niet goed contact te hebben.

De verenigingen informeren leden met namen via de website (91%), e-mail (76%), social media (73%) en (digitale)nieuwsbrief (67%). Daarnaast geeft 52% aan een eigen app te gebruiken om leden te informeren. Dit gebruikte in 2022 nog 34% van de verenigingen.

3.5 Sfeer en Cultuur

55% van de leden voelen zich betrokken en de overige 45% voelt zich deels betrokken bij de vereniging. In 2022 vond 72% van de respondenten dat leden betrokken waren bij de vereniging en 28% deels betrokken. 70% van de respondenten geven aan dat de sfeer en cultuur is zoals zij het willen, leden voelen zich welkom (100%). Hierbij is het uiteraard wel zo dat dit het beeld is van de respondent. Één vereniging geeft aan wat betreft sfeer minder consumentisme te willen en meer collectivisme binnen de vereniging.

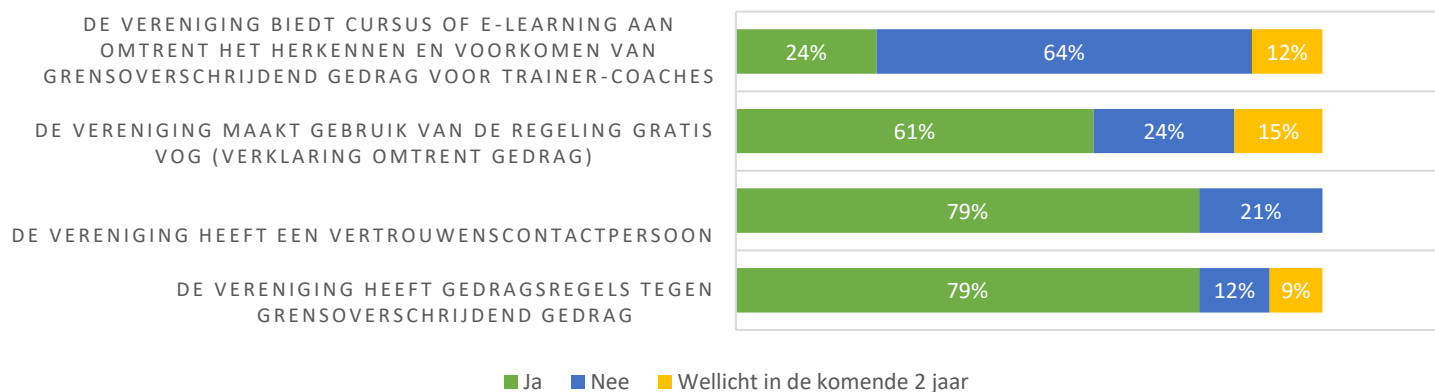
79% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben. 2 jaar geleden had 50% van de verenigingen een vertrouwenspersoon.

79% heeft gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag. 9% denkt in de komende 2 jaar gedragsregels op te stellen. 12% heeft geen gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag.

61% maakt gebruik van de regeling gratis VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). 15% wellicht in de komende 2 jaar. 24% van de verenigingen maakt hier niet gebruik van.

24% van de verenigingen biedt een cursus of E-learning aan omtrent het herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag voor trainer-coaches. 12% denkt in de komende 2 jaar hier aandacht aan te besteden. 64% biedt geen cursus of E-learning aan op dit thema.

BASISEISEN SOCIALE VEILIGHEID

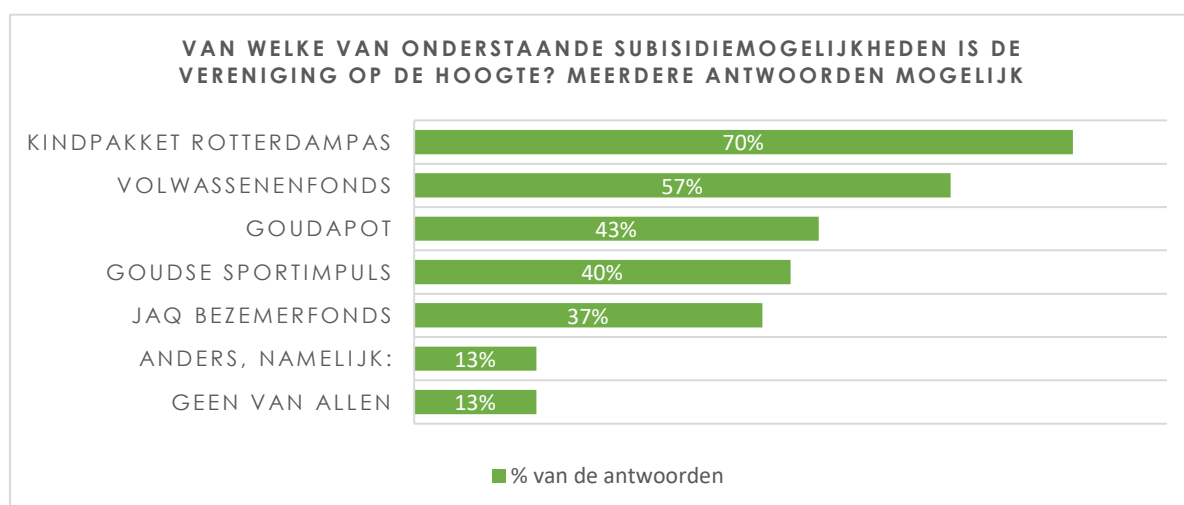
3.6 Financiën

Om de financiën gezond te houden zijn er twee mogelijkheden. Het verlagen van de kosten of het verhogen van de inkomsten. Uit de antwoorden blijkt dat vooral bij het verhogen van de inkomsten ruimte voor verbetering is. Vooral het verhogen van de sponsorinkomsten is een verbeterpunt. 21% is tevreden over het aantal sponsoren. Ten opzichte van de scan uit 2022 is dit een lichte afname van 6%. Volgens een respondent zijn het aantal sponsoren het afgelopen jaar toegenomen door het aanstellen van een sponsorcommissie. Anderen verenigingen zijn deels (27%) of niet (45%) tevreden over het aantal sponsoren. Aan de andere kant wordt veel meer gebruik gemaakt van subsidies, fondsen en projecten (70%) ten opzichte van 47% in 2022;

52% van de verenigingen heeft (zonder reserves aan te spreken) ruimte binnen haar begroting voor onverwachte uitgaven. In 2022 was dit nog 67%.

Hiernaast zijn verenigingen ook geïnteresseerd in het verwerven van andere inkomstenbronnen. Daarbij wordt in een aantal gevallen al gebruik gemaakt van de Goudse subsidies zoals de GoudaPot, het Jaq Bezemerfonds, Volwassenenfonds en Kindpakket van de Rotterdamspas. Dit zijn alleen geen structurele subsidies.

Uit onderstaande grafiek blijkt dat niet alle verenigingen bekend zijn met belangrijke Goudse subsidiemogelijkheden. Ten opzichte van 2022 is de bekendheid van vrijwel alle subsidiemogelijkheden gestegen.

De mate waarin gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheden zijn lager. Van het Kind pakket maakt 55% gebruik, het Volwassenenfonds 36%. Van het Jaq Bezemerfonds 30% en geeft 18% aan gebruik te maken van de GoudaPot. Andere subsidies die aangevraagd worden zijn de landelijke regelingen: sportstimuleringsfonds, duurzaamheid en energiekosten subsidies, RaboClubSupport, NLdoet en de subsidie bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).

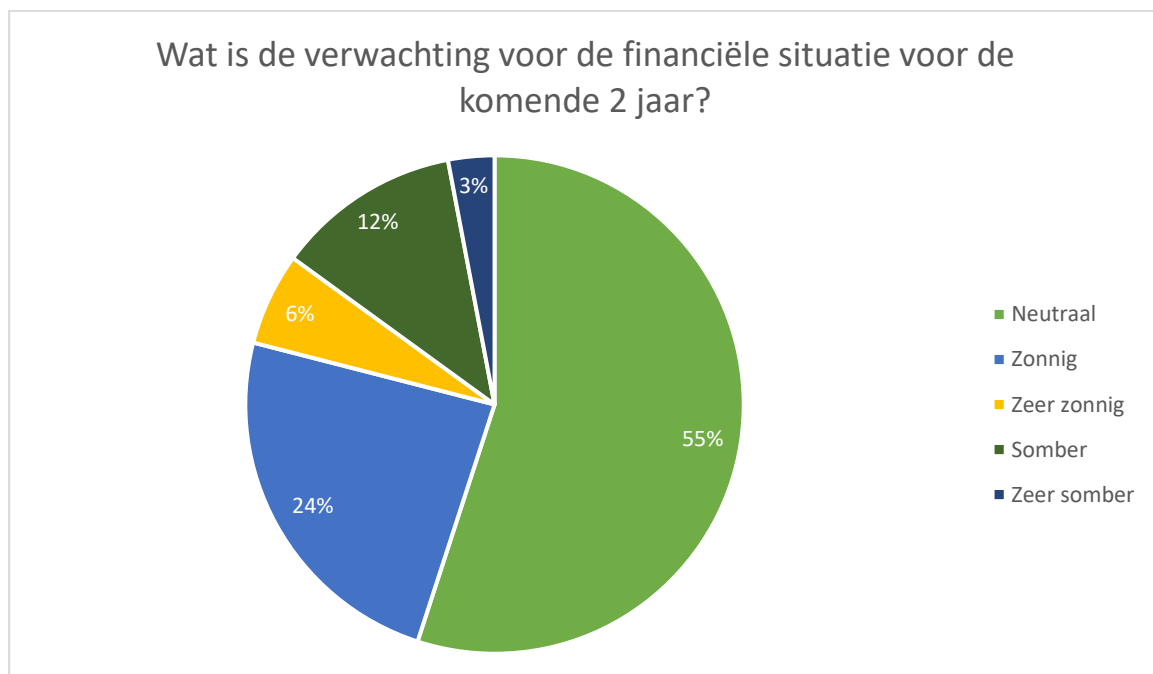
88% van de verenigingen hebben een gezonde financiële huishouding. 9% geeft aan deels een gezonde financiële huishouding te hebben. 3% geeft aan geen gezonde financiële huishouding te hebben. Contributies worden goed op tijd geïnd en reserveren veel verenigingen geld voor toekomstige uitgaven.

Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (82%) verhoogd. In 2022 was dit maar bij 40% van de respondenten. Met name verhogen verenigingen contributie door middel van een inflatiecorrectie (58%), maar ook stijgende kosten (30%) kunnen een reden zijn om de contributie te verhogen.

Verenigingen kunnen op diverse manieren extra inkomsten genereren. Naast contributie en sponsoring worden er nog andere wegen gebruikt. Genoemd zijn:

- Kantineopbrengsten
- Verhuurinkomsten
- Inkomsten uit subsidies en fondsen
- Organisatie toernooien en events
- Oud papieropbrengst
- Giften
- Grote verenigingsactie

De meerderheid van de verenigingen ziet de financiële situatie neutraal in (55%). Dit is vergelijkbaar met de resultaten uit 2022. De verwachtingen voor de komende 2 jaar:

Wel hebben de verenigingen uiteraard financiële uitdagingen als het gaat om de komende 2 jaar. Naast het op peil houden of verhogen van het aantal leden i.v.m. contributie inkomsten en aantal sponsoren uitbreiden of op peil houden zijn de volgende uitdagingen genoemd:

- Begroting sluitend houden en tijdig innen van contributie;
- Zorgen voor voldoende reserves om grote uitgaven te kunnen doen voor onderhoud en aanschaf (speel-)materialen;
- Inventarisatie (ver)nieuwbouw clubhuis/accommodatie;
- Onderzoek herinrichten schuldenlast eigendom velden en clubhuis;
- Kantine inkomsten weer op niveau krijgen na sluiting in coronatijd;
- Beheersbaar houden van de zaal en veldhuur;
- Investeren in duurzaamheid en uitgaven onder controle houden.

70% van de respondenten geeft aan dat de energiecrisis invloed heeft op de financiële situatie van de vereniging. Daartegenover geeft maar 15% van de respondenten aan de financiële situatie de komende 2 jaar somber in te zien. 12% van de respondenten geeft aan niet voldoende ondersteuning te hebben gekregen rondom de energiecrisis. En 9% van de respondenten vinden de financiële ondersteuning onvoldoende toegankelijk.

De meest genoemde aandachtspunten voor de komende jaren op financieel gebied zijn:

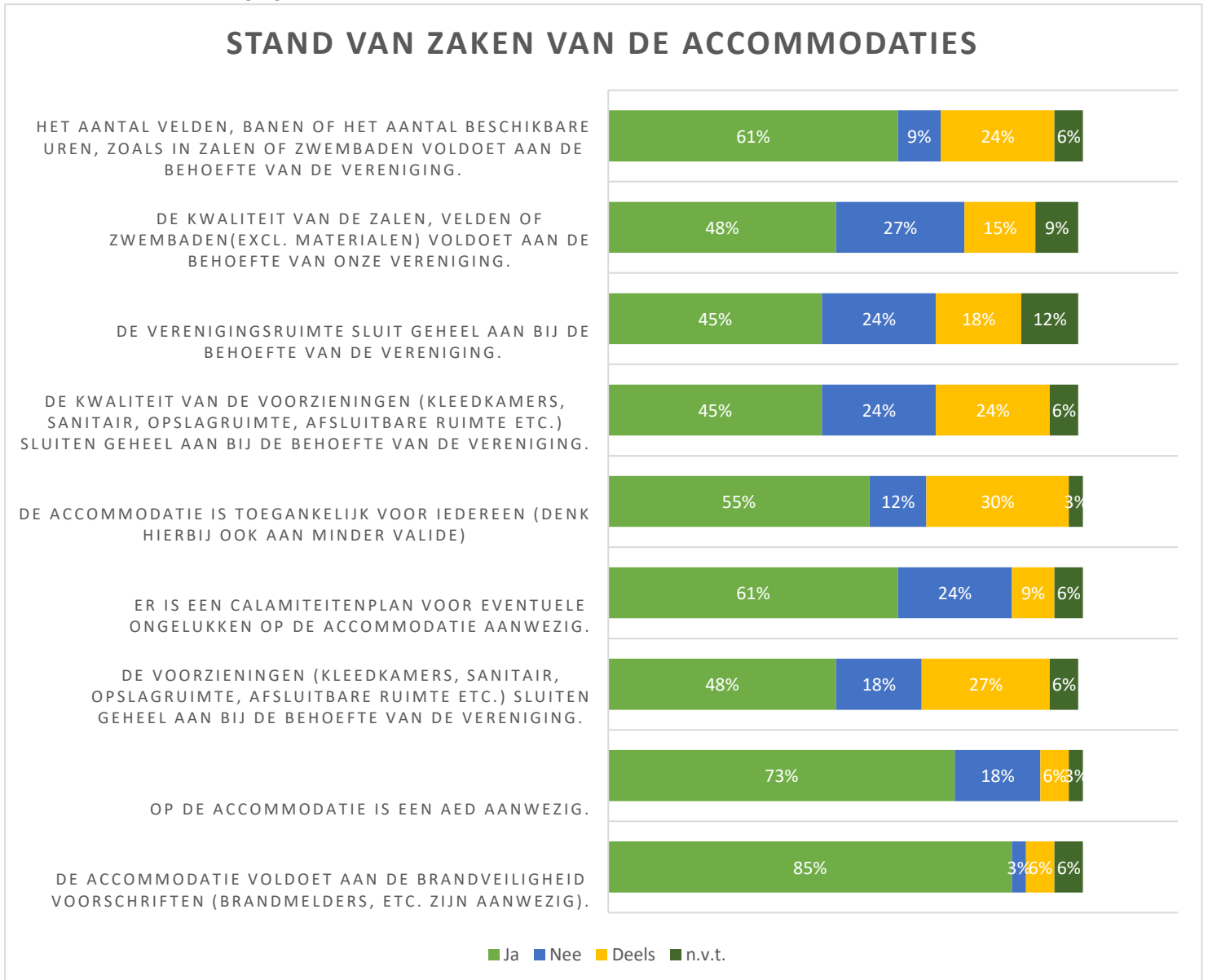
- Onderhoud en renovatie accommodatie
- Verduurzaming en energiekosten
- Ledenwerving en behoud
- Groei sponsorinkomsten

3.7 Accommodaties

Wat betreft de accommodaties zijn de problemen en uitdagingen divers van aard zonder dat daar echt gemene delers in zitten. De specifieke verenigingspunten worden besproken in de nabespreking met de individuele verenigingen.

Opmerkingen met betrekking op de staat van accommodaties die verhuurd worden door SPORT•GOUDA kunnen worden aangegeven in het klanttevredenheidsonderzoek. Deze wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2024. Bij de gesprekken worden deze resultaten in zijn algemeenheid meegenomen.

Over de stand van zaken van de accommodaties zijn ook vragen gesteld. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen huur, gedeeltelijk huur of volledig eigendom. Daar is als volgt antwoord op gegeven:

Daarnaast is gevraagd of de vereniging behoefte heeft aan ondersteuning bij het verduurzamen van de sportaccommodatie. 39% van de verenigingen heeft hier behoefte aan. Het gaat hier met name om de financiële mogelijkheden om te verduurzamen. 24% geeft aan geen ondersteuningsbehoefte te hebben. Voor 36% van de verenigingen is het niet van toepassing.

4. Open en ondernemend

Sportverenigingen vervullen per definitie een maatschappelijke rol en is een speler in het maatschappelijke veld door hun core business: het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten. Sportverenigingen is een verzameling mensen die zichzelf hebben verenigd vanuit een gemeenschappelijk belang: het beoefenen van sport. De laatste jaren is er een trend in de sport- en beweegsector waarbij clubs zich meer openstellen, partnerschappen in de wijk aangaan en nieuwe doelgroepen aan zich binden.

Een aantal verenigingen is zo vitaal dat ze van meerwaarde zijn voor specifieke doelgroepen of de directe omgeving. De wil om iets extra's te doen voor specifieke doelgroepen of in de buurt, denk aan maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's, is er soms wel. Echter 70% van de Goudse verenigingen is niet actief in de wijk. In 2022 gaf 66% van de respondenten aan niet actief te zijn in de wijk.

Daarnaast is het niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken. Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams en de sportmakelaars/buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders.

4.1 Vernieuwend Sportaanbod

Bij een aantal verenigingen is een aanbod voor mensen voor wie sporten niet (meer) vanzelfsprekend is. Daarnaast organiseert een aantal verenigingen ook activiteiten in de directe omgeving. Ander sportaanbod bij de sportverenigingen is beweegaanbod voor ouderen (55+) en mensen met een beperking zoveel mogelijk mee te laten sporten met reguliere groepen.

Een belangrijke voorwaarde voor het kunnen creëren van nieuw aanbod is dat voor bepaalde doelgroepen specifieke begeleiding nodig is. Van verenigingen is niet altijd te verwachten dat ze daar de verantwoordelijkheid voor kunnen dragen of de mogelijkheden voor hebben. Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (24%), mentale beperking (18%) en lichamelijke beperking (21%). Voor statushouders heeft 18% een speciaal aanbod. 6% van de verenigingen heeft speciaal aanbod voor dak- en thuislozen. 6% geeft aan hier interesse in te hebben.

Ten opzichte van de 1-meting in 2022 zien we bij alle bovenstaande doelgroepen een kleine toename in speciaal sportaanbod.

Een geslaagde methode om nieuw sportaanbod voor specifieke doelgroepen tot stand te brengen is het nieuwe Leefstijlakkkoord. Deze subsidieregeling kan vanaf 2024 aangevraagd worden.

64% van de verenigingen heeft beweegaanbod voor ouderen (55+'ers). Zoals:

- Wekelijkse trimavond onder professionele begeleiding;
- 55+ team en trimhockey;
- Wekelijkse veteranencompetitie, walking football 60+;
- Wandelgroep, jeu de boules groep;
- Dag lidmaatschap;
- Schaats- en skeelertraining;
- Nordic Walken en langlaufen;
- Speciale opleiding voor 60+'ers met hulp van subsidie vanuit de gemeente;
- Één keer per week kan men instappen en geheel naar eigen kunnen, conditie en motivatie lessen volgen.
- Aansluiten bij regulieraanbod

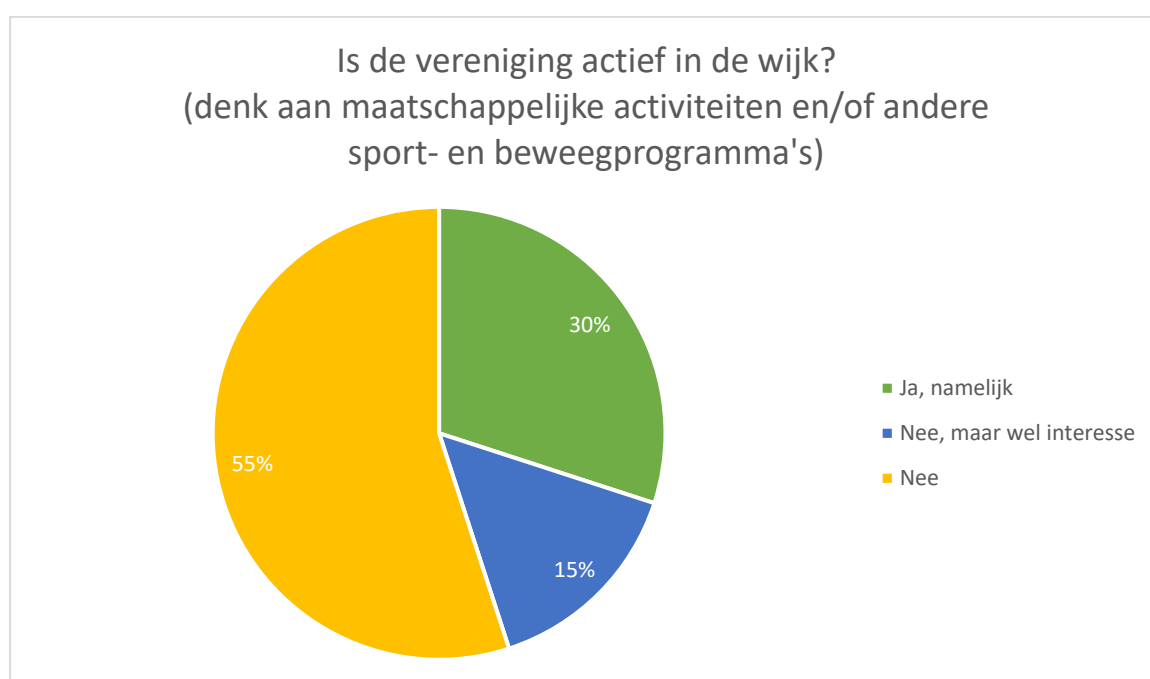
In 2022 gaf maar 34% van de verenigingen aan een sportaanbod voor ouderen (55+) te hebben. 12% van de verenigingen heeft interesse om speciaal aanbod voor ouderen (55+'ers) op te gaan zetten.

4.2 Maatschappelijke Rol

Verenigingen die succesvolle maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's organiseren zijn meestal de verenigingen met een hoge organisatiegraad. Projecten zijn geborgd binnen de vereniging en er is ook bestuurlijk de wil om een meerwaarde voor de wijk te zijn.

Het is te verwachten dat naarmate er meer vitaliteit binnen de verenigingen is er meer ruimte is om dergelijke activiteiten te ontplooiën. Verenigingen kunnen daarbij geïnspireerd raken door de goede voorbeelden van andere Goudse verenigingen.

Hieronder is de verdeling van de percentages weergegeven:

30% van de verenigingen geeft aan actief te zijn in de wijk. De volgende maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's komen hierbij aanbod:

- Meedoen aan wijkevenementen zoals in de zomer bij Westergouwe;
- Geven van diverse clinics en ontmoetingsdagen;
- Contact met wijkteam en andere organisaties in de wijk
- Kantine één maal per week openstellen voor buurtbewoners
- Uitnodigen van burens als toeschouwer bij Open Toernooi en burenmiddag
- Sport BSO in de kantine, tweedehands kledingbeurs, vereniging van eigenaars vergaderingen;
- Verzorgen van trainingen en andere activiteiten voor kansarme jongeren en statushouders;
- Huttenbouwdorp, Hofstededagen en Sinterklaasintochten;
- Zomeractiviteiten voor alle Gouwenars.

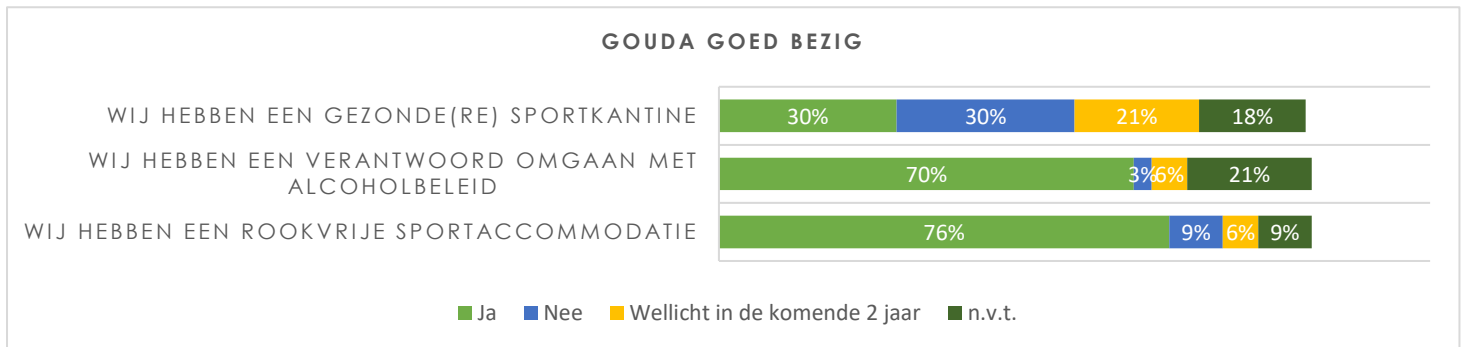
55% geeft aan voorlopig geen maatschappelijke activiteiten te willen ontplooiën. De verenigingen die dit wel willen maar nog geen speciaal aanbod hebben (15%), vinden het belangrijk om aan te sluiten bij de vraag. Zij staan er voor open om benaderd te worden.

4.3 Gouda Goed Bezig

De Gouda Goed Bezig aanpak komt terug op drie terreinen die betrekking hebben op de sportverenigingen.

- Rookvrij sportaccommodatie
- Gezonde(re) Sportkantine
- Verantwoord omgaan met alcohol

Steeds meer gaan verenigingen aan de slag met deze thema's.

4.3.1 Rookvrij

De rookvrije sportomgeving krijgt steeds meer aandacht binnen verenigingen. Van de respondenten is 76% daar in meer of mindere mate mee bezig. Sommigen hebben het vignet behaald, terwijl andere tussenstappen nemen. Een aantal verenigingen lift mee op de maatregelen die SPORT•GOUDA heeft genomen rondom haar accommodaties.

De verwachting is dat meer verenigingen hierin stappen zullen gaan nemen.

4.3.2 Gezonde(re) sportkantine

Inmiddels heeft een aantal verenigingen een gezonder aanbod in de kantine (30%).

Daarnaast zijn verschillende verenigingen van plan om dit op te pakken (21%). Om ze daarbij te ondersteunen en om eventueel koudwatervrees weg te nemen worden de verenigingen vanuit Gouda Goed Bezig geadviseerd.

4.3.3 Verantwoord omgaan met alcohol

70% van de verenigingen heeft een verantwoord omgaan met alcoholbeleid. Onder de respondenten geeft 6% aan hiermee binnen 2 jaar aan de slag te gaan. 3% geeft aan geen beleid te hebben.

4.4 Verenigingsondersteuning

Aan de respondenten is gevraagd welke behoefte aan verenigingsondersteuning er is. Hierbij zijn de volgende ondersteuningsvragen benoemd:

- Ledenwerving;
- Werven en behouden van vrijwilligers;
- Aanvragen van subsidies
- Beheer en onderhoud vraagstukken;
- Kennisdeling netwerk;
- Veiligheid accommodatie;
- Ontwikkeling kader en begeleiding trainers;
- Periodiek overleg over kansen en bedreigingen voor de sportaanbieder;
- Hulp en ondersteuning bij verduurzaming en energietransitie;
- Continueren aanbod cursussen voor scholen;

Daarnaast is 52% van de verenigingen bekend met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Portal vanuit het NOC*NSF Sportakkoord.

Bijlage: Achtergrond informatie

Sportverenigingen in Nederland

In Nederland sporten veel mensen in georganiseerd verband. Dit komt onder andere door de sterke sportinfrastructuur met de unieke Nederlandse verenigingscultuur. In Nederland zijn meer dan 24 duizend verenigingen (bij NOC*NSF aangesloten sportbonden) met samen meer dan 5.2 miljoen leden.

Een sportvereniging is een vereniging voor mensen die een sport beoefenen. Vaak gaat het om personen die eenzelfde sport beoefenen of die nauw betrokken zijn bij diezelfde sport. Er bestaan echter ook omnisportverenigingen, waarbij meerdere sporten tegelijk worden beoefend. Een vereniging wordt meestal gefinancierd door ledencontributie en sponsoring.

Sport is hierbij meestal het doel op zich. Verenigingen staan steeds vaker voor organisatorische uitdagingen om hun kernactiviteiten goed uit voeren en mee te gaan met de veranderende wereld om hen heen.

Sportverenigingen kunnen daarbij steeds vaker een rol in het 'sociale domein' spelen. Verenigingen worden hierbij uitgedaagd een bijdrage te leveren aan de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Verenigingen zijn daarbij niet langer intern maar ook extern gericht en staan open voor nieuw aanbod en nieuwe doelgroepen. Verenigingen stellen (actief) hun accommodatie open voor nieuwe initiatieven die niet per definitie sport gerelateerd hoeven te zijn en een bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid van wijken en buurten. Sport wordt dan ingezet als middel om een ander doel te bereiken zoals activatie, integratie, socialisatie etc.

De Vitale vereniging

Er worden landelijk verschillende definities van het begrip Vitale vereniging gehanteerd. In de Goudse sportnota staat de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren.'

Vanuit SPORT•GOUDA onderschrijven we die keuzevrijheid. Wel trekken we de sportieve en maatschappelijke rol uit elkaar als het gaat om vitaliteit. In het kader daarvan hanteren we de uitgangspunten die het NOC*NSF heeft vastgesteld. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn er thema's die bijdragen aan het op juiste wijze invulling kunnen geven van de maatschappelijke rol van de verenigingen.

Er zijn volgens die zienswijze zeven belangrijke thema's die bepalen in welke mate een vereniging vitaal is en haar 'basis op orde heeft':

- **Beleid** (de vereniging werkt met een missie en visie en met beleidsplannen)
- **Leden** (stabiel of groeiend ledental en groeiambitie)
- **Kader** (er is voldoende kader, er is een actueel plan voor werving en behoud Van vrijwilligers en er is aandacht voor persoonlijke ontwikkeling)
- **Financiën** (de vereniging heeft een gezonde financiële positie, een sponsorplan en Ruimte voor onverwachte uitgaven)
- **Accommodatie** (de accommodatie is in goede staat en zaken als exploitatie, beheer en onderhoud verlopen naar wens)
- **Cultuur** (de identiteit die de vereniging heeft en de sfeer die er heerst binnen de vereniging)

Voor een vereniging is het van groot belang een goed beeld te hebben van de mate van vitaliteit. Het maakt helder en duidelijk wat de sterke en zwakke punten zijn en waar de kansen en bedreigingen liggen. De vereniging kan op deze manier, gefundeerd, de juiste keuzes maken.

Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen

Naast vitaliteit vanuit de interne organisatie komt er voor verenigingen in toenemende mate de vraag om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de omgeving waarin de verenigingen actief zijn. Daarnaast worden verenigingen uitgedaagd een bijdrage te leveren aan het sociale domein.

Er zijn vijf thema's die bepalen in welke mate een vereniging invulling aan haar maatschappelijke rol vervult. Vanuit het NOC*NSF wordt dit omschreven als de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

- **Beleid** (de vereniging werkt met een beleidsplan maatschappelijke rol)
- **Accommodatie** (de accommodatie wordt gebruikt door andere organisaties)
- **Aanbod** (aanbod voor bijzondere doelgroepen en samenwerking met partners uit zorg, welzijn en onderwijs)
- **Buurtbewoners** (weet de verenigingen wat er leeft in de buurt)
- **Samenwerking** (met andere organisaties, instanties, aanbieders of gemeente)

De mate waarin een vereniging invulling geeft aan of open staat voor deze thema's bepaald de bijdrage die een vereniging kan leveren. Dit is een keuze van de verenigingen zelf al kunnen ze bij het maken van die keuze wel geholpen worden d.m.v. verenigingsondersteuning en de samenwerking met de juiste maatschappelijke partners. .

Sportverenigingen in Gouda

De vraag hoeveel sportverenigingen Gouda heeft is niet direct te beantwoorden. Een veel gebruikte definitie is: sport is een fysieke bezigheid met vaste regels en waarbij vaak sprake is van competitieverband.

Gouda kent hierbij een breed aanbod van verenigingen. Van atletiek tot zwemmen; van de meeste sporten is er wel een aantal mensen wat ooit een vereniging heeft opgericht om deze sport in gezamenlijkheid in Gouda te beoefenen.

Voor dit onderzoek hebben uiteindelijk iets meer dan 60 verenigingen een uitnodiging gehad. Daar waar het NOC*NSF bij haar KISS rapportage (Een KISS rapportage geeft tot op 4-cijferig postcode niveau een beeld van het ledenpercentage bij sportverenigingen/sportbonden) ook de hengelsport meeneemt hebben wij dat niet gedaan en ook niet alle denksportverenigingen hebben een uitnodiging ontvangen.